

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ШОСТА СЕСІЯ

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

Стенограма пленарного засідання

8 вересня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ШОСТА СЕСІЯ

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

*Стенограма пленарного засідання
8 вересня 2021 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Позачергове засідання (Середа, 8 вересня 2021 року)

Заява депутатських фракцій «Голос», «Слуга народу»
та «Європейська солідарність» ...4

Відхилення проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради
України до Конгресу Сполучених Штатів Америки
щодо надання Україні двостороннього статусу основного
союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО (MNNA)» ...6

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

*Зал засідань Верховної Ради України
8 вересня 2021 року, 13 година 53 хвилини*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На вимогу 153 народних депутатів України та відповідно до частини восьмої статті 19 (не розходьтесь, будь ласка) Регламенту Верховної Ради України ми сьогодні проводимо позачергове пленарне засідання Верховної Ради України з метою розгляду проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо надання Україні двостороннього статусу основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО (MNNA)» ([№ 5380](#)).

Шановні колеги, підготуйтеся до реєстрації. Нагадую, реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва, або кнопки «За».

Прошу реєструватися.

У залі зареєструвався 261 народний депутат України. Позачергове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, у нас вчора в ЗМІ було багато інформації про те, хто що скликає. Нагадую, це позачергове засідання скликається на вимогу 153 народних депутатів України. Особливо дивно чути від народних депутатів думки щодо того, чому ми сьогодні тут збираємося, коли вони самостійно ставили підпис у підписних листах. Ви якщо підписуєтеся, дивіться, що ви підписуєте, щоб потім не було непорозумінь.

Надійшла заява з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Железняк Ярослав Іванович.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Шановні колеги! Всі ви знаєте, що окупант у Криму наразі здійснює чергові репресії проти наших громадян, проти представників кримськотатарського народу. З 3 вересня так зване Міністерство внутрішніх справ у Республіці Крим проводить обшуки, і наразі затриманий заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелилов, а також інші представники кримськотатарського народу.

Це недопустимо. Саме тому наші колеги зареєстрували проект постанови, який вчергове засуджує окупацію Криму, нагадуючи, що Крим – це Україна.

Проект постанови, який засуджує політичні репресії і в якому ми звертаємося від імені парламенту України до ООН, ОБСЄ, Ради Європи, НАТО та інших міжнародних партнерів з проханням підтримати нас в нашій боротьбі, з проханням виконувати положення декларації, що була підписана 23 серпня на Кримській платформі, з проханням ще раз нагадати, що у сучасному світі будь-які політичні репресії неможливі.

Номер цього проекту постанови має наприкінці чудові цифри – 007. Сподіваємося, що наші міжнародні партнери також будуть діяти рішуче і прямо-лінійно, як відомий агент з фільму. Прошу і комітет, і голову парламенту прискорити розгляд цього законопроекту, розглянути його вже цього тижня і, можливо, цього тижня проголосувати.

Дякую.

ЯСЬКО Є.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Затримання Нарімана Джелилова – це політичне переслідування та ще за етнічною ознакою, адже всі знають, що він гідний кримський татарин, українець, який є символом опору окупації Криму. І я вважаю, що окрім прийняття такої постанови, ми повинні також зробити все, щоб наші правоохоронні органи, СБУ та РНБО України, ідентифікували тих, хто брав участь у переслідуванні та затриманні Нарімана, таких як Наріман, і ми мусимо запровадити санкції проти таких людей. Є Акт Магнітського, наприклад, а у нас має бути свій акт, і це може бути акт Нарімана Джелилова.

ЧИЙГОЗ А.З., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Зранку зачистки в Криму продовжилися, і сьогодні взяли ще одного представника меджлісу, місцевого меджлісу. На всі наші постанови дуже чекають у Криму. Це дає надію, що винні у вчиненні цих злочинів будуть покарані. Тому прошу вас цього тижня прийняти проект постанови, який стосується Нарімана Джелилова та інших політв'язнів.

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Наскільки я розумію, це питання буде розглядатися на засіданні комітету сьогодні.

Переходимо до розгляду питання порядку денного.

Вам запропоновано до розгляду проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо надання Україні двостороннього статусу основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО (MNNA)» ([№ 5380](#)). Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 182.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). «Європейська солідарність». Шановні колеги, хочу спочатку подякувати вам. Ми буквально годину тому прийняли постанову про звернення Верховної Ради України до міжнародних інституцій щодо засудження виборів до Державної Думи Російської Федерації на окупованих українських територіях. І ми продемонстрували єднання. Крім однієї фракції, «п'ятої колони» Кремля тут, ми всі проголосували «за». І я дуже хотів би, щоб зараз ми знову продемонстрували таке єднання.

Ми зібрали 153 підписи, і знову серед тих, хто підписався і підтримав проведення позачергового засідання були представники всіх фракцій та груп, окрім однієї, саме тому ми зараз його і проводимо.

Про що йдеться? Йдеться про те, що сьогодні в Україні головний наш виклик – це безпека. Безумовно, нашою стратегічною відповіддю є членство в НАТО, ми до цього йдемо. Це принципово. Але також очевидно, що завтра чи післязавтра, чи навіть через рік або два ми не станемо членами НАТО. Тому в середньостроковій перспективі наша відповідь на виклики безпеки – це НАТО, а в короткостроковій перспективі ми маємо перейти від статусу стратегічного партнера до статусу союзника США, бо для всіх, для будь-якого дипломата є очевидним, що цей статус є вищим і дає набагато більше. Наприклад, дає змогу розміщувати на території країни – союзника США американський військовий контингент. Звичайно, за згоди цієї країни. Скажіть мені, будь ласка, якщо б зараз американські морпіхи були в Маріуполі, а американський есмінець в Одесі, чи поліз би до нас Путін?

And I want to address to our American colleagues: dear congressmen and senators, Ukraine today is fighting not only for its independence, but for the whole civilized world. Please, support us and give us the status of ally.

Слава Україні! (Оплеску).

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Мережко Олександр Олександрович.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий! Шановні колеги! Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва сьогодні на своєму засіданні розглянув внесений народним депутатом України Гончаренком Олексієм Олексійовичем проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо надання Україні двостороннього статусу основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО (MNNA)». Під час розгляду цього законопроекту були заслухані позиції автора законодавчого акта, Міністерства закордонних справ України та зауваження членів комітету.

Надання Сполученими Штатами Америки статусу основного союзника поза НАТО формалізує пріоритетність розбудови співпраці за окремими напрямками, такими як участь у спільних оборонних ініціативах, проведення досліджень у військовій сфері та космічній галузі, участь в окремих антитерористичних заходах, постачання окремих видів озброєння тощо. Водночас надання США статусу основного союзника поза НАТО не передбачає безпекових гарантій щодо захисту партнерів у випадку збройного нападу на них.

Україна є європейською державою, яка на законодавчому, конституційному рівні чітко окреслила свій євроатлантичний курс та ставить за мету повноправне членство в НАТО. З 1989 року статус основного союзника США поза НАТО отримали 18 держав світу, які не визначають ціллю або не можуть набути членства в НАТО. Виходячи з важливості дотримання послідовності у зовнішньополітичному курсі України та зосередження зусиль усіх гілок влади на досягненні закріпленої в Конституції України стратегічної цілі – набуття повноправного членства в Північноатлантичному альянсі, наразі є актуальним питання щодо максимального використання потенціалу статусу партнера НАТО з розширеними можливостями, який Україна отримала у 2020 році.

Тож за результатами розгляду на засіданні комітету вказаний законопроект не отримав необхідної кількості голосів членів комітету на свою підтримку.

Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Ніколаєнко Андрій Іванович.

Немиря Григорій Михайлович.

НЕМИРЯ Г.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, на мою думку, відбувається девальвація таких постанов – звернень Верховної Ради України. Можливо, ми вже чемпіони світу в цьому.

Щодо цього питання, є три речі, про які варто сказати. По-перше, неправильно визначений адресат звернення. Рішення про надання такого статусу не приймає Конгрес Сполучених Штатів Америки. По-друге, таке звернення і такий статус не дають безпекових гарантій Україні. Такі гарантії може надати договір про взаємну оборону, якого наразі немає. І по-третє, саме звернення або отримання такого статусу, або намагання не зробити можуть не допомогти, а навіть зашкодити євроатлантичній інтеграції України.

Хочу нагадати, що в 2017 році Верховна Рада України вже проголосувала за подібне звернення. Україна не отримала такого статусу і аж не набагато наблизилася до НАТО.

Водночас думаю, що склалася певна традиція, коли Верховна Рада приймає символічне рішення про звернення, нібито висловлюючи сподівання. Дипломати говорять, що для танго потрібні двоє. Наявність одного лише бажання, навіть якщо воно буде висловлено Верховною Радою України, не є запорукою того, що інша сторона готова його прийняти.

Тому думаю, кожен має зважати на те, що було, і те, що буде. Але оскільки проблема є систематичною, я вкотре звертаю увагу на те, що відбувається девальвація постанов – звернень Верховної Ради України до парламентів інших країн. Ми приймаємо постанови, після яких нічого не відбувається, але ми знову пачками приймаємо такі постанови. Кожний має зважати на наслідки.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рахманін Сергій Іванович.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! І ті, хто виступають «за», і ті, хто виступають «проти», трохи маніпулюють поняттями та фактами. Поясню. Насправді немає жодного обмеження щодо того, щоб країна, яка має статус MNNA, могла прямувати до НАТО, але для тих, хто не хоче бачити нас в НАТО, це справді буде зайвим аргументом. Це перше.

Друге. Розмови про те, що оборонна угода, яка у нас є, а вона лише рамкова, або статус партнера НАТО з розширеними можливостями дають більше можливостей, а ніж статус MNNA, це теж неправда. Наводжу приклад. Австралія, яка має статус MNNA, підписала оборонну угоду і має статус партнера НАТО з розширеними можливостями. Одне не забороняє іншого.

Третє. Тим, хто кажуть, що ця розмова недоречна, нагадаю, що ці підписи, а я, до речі, поставив підпис у цьому підписному листі, з'явилися в травні, коли, на жаль, наша верховна влада хиталася, не розуміючи, куди вона прямує: потрібен нам ПДЧ, потрібна нам НАТО без ПДЧ, потрібна нам особливий статус чи щось інше. Зараз, дякувати Богові, принаймні на словах, наша влада не хитається.

Четверте. Те, що MNNA має вужчі рамки, ніж оборонна угода, теж неправда. MNNA має ширші рамки. Але, і це головне, ніхто нам цього статусу, на жаль, не надасть. Американці дали нам це зрозуміти, на жаль, абсолютно чітко, хоча і неофіційно. Був такий легендарний спікер Верховної Ради України, у якого була улюблена приказка: «навіщо його пхати, як воно не лізе». Воно, на превеликий жаль, не лізе.

П'яте. Приклад Афганістану теж недоречний. Тому що, нагадаю, Афганістан наполягав на статусі MNNA, але Сполучені Штати Америки не дуже хотіли його давати. А надали лише тому, що їм потрібні були легальні, офіційні підстави для перебування військового контингенту і бюджетного фінансування своїх військових підрозділів на території Афганістану.

І останнє. Ніхто за нас воювати не буде, будемо ми в НАТО чи отримаємо статус MNNA – ми маємо дбати самі про себе і робити все, щоб нам надали можливу допомогу всі наші партнери, включно зі Сполученими Штатами Америки.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бужанський Максим Аркадійович.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, вибачте, але ми так часто звертаємося до Сполучених Штатів Америки, що ризикуємо, що наші листи опиняться у папці «Спам». Так буває, коли дуже часто просиш того, чого тобі не можуть дати.

Нагадаю, що ми забули запитати у наших власних громадян, куди вони хочуть, чи взагалі хочуть вони в НАТО. Але у нас в Конституції є пункт про те, що ми прямуємо до НАТО. Ну, добре, якщо парламент визначився, що ми йдемо в НАТО, можливо, час припинити цю метушню, туди-сюди, і почати дійсно займатися справами?

Нагадаю вам про ще дві речі. Вибачте, але після того, що ми побачили в Афганістані, статус основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО дещо здевальвував. Хтось скаже, що ми не Афганістан, а у Ізраїлю виходить краще. Тоді, певно, треба спочатку стати Ізраїлем, а потім отримувати результати, як у Ізраїлю. Це перше.

Друге. Зовнішню політику визначає Президент країни, тому пропоную дати Президенту змогу визначати і підтримувати цей курс, не відхиляючись від нього.

Я проголосую жовтою кнопкою. Пропоную вам проголосувати так само.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна.
Геращенко Ірина Володимирівна.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Насправді це дуже важлива дискусія. Вітаючи факт зустрічі пана Зеленського з Байденом, у той же час усі ми розчаровані тим, що Україна не отримала жодного сигналу щодо безпекових гарантій. Було підписано рамкову, але не безпекову угоду. І ми дякуємо Сполученим Штатам Америки за 60 мільйонів доларів на оборонну сферу, але це аж ніяк не відповідає тим викликам, які сьогодні стоять перед Україною.

Дійсно, в 2017 році Верховна Рада України проголосувала за подібне звернення, і воно аж ніяк не відкрило нам шлях ані до євроінтеграції, ані до особливого партнерства зі Сполученими Штатами Америки. Навпаки, після цього ми отримали ті ж самі «джавеліни», а до того нам не давали навіть, вибачте, каски і бронежилети, говорячи про те, що це товари подвійного призначення.

Тут наводили приклад Афганістану, абсолютно недоречний. Українська армія мотивована, і вона сьогодні захищає країну, а не розбігається. Але коли ми чуємо, що Афганістану Сполучені Штати Америки надали 200 одиниць лише гелікоптерів та літаків, а ми, знаєте, до 2018 року не могли отримати «джавеліни» – це викликає занепокоєння.

Нам дуже шкода, що лише сьогодні Зеленський і Ко почули сигнали і нашої політичної команди, згаявши час. Тому що коли Зеленський був на піку своєї політичної слави, зокрема підтримки суспільства та світу, він мав бігти на саміт НАТО в Лондоні і вимагати ПДЧ. І тоді його краще почули б, а не сьогодні, коли, на жаль, Сполучені Штати Америки дають навіть менше сигналів, а ніж у 2019 році. Ми сьогодні знаходимося на рівні відносин 2019 року.

Тому це звернення лише посилить сигнал Сполученим Штатам Америки, що ми захищаємо демократію, ми захищаємо принципи, і країна, яка підписала Будапештський меморандум, має нам у цьому допомогти.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі бажаючі виступили? Переходимо до голосування. Ви чули позицію комітету, ви чули публічну позицію та застереження Міністерства закордонних справ і посольства, які також були публічно оголошені, тому... Готові голосувати?

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття в цілому проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо надання Україні двостороннього статусу основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО (MNNA)» ([№ 5380](#)).

Готові? Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Позачергове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Дякую.